

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. október 17.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2012. október 17. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Róma történelméhez kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

Források:

A) „Az átkelés az Alpokon súlyos megpróbáltatás volt [...] számára. Amikor elindult Hispaniából, állítólag 90 ezer gyalogosa, 12 ezer lovasa és 37 harci elefántja volt. [...] Forrásaink azt állítják, hogy a 90 ezer gyalogosból csak 20 ezer, a 12 ezer lovasból meg mindössze a fele maradt életben, a harci elefántok száma is 37-ről 7-re apadt. [...] De mindezzel nem sokat törődött. [...] Kezébe került csaknem az egész »Alpokon inneni Gallia«, [...] a Pó termékeny síksága.” (Szabó Árpád, ókortudós)

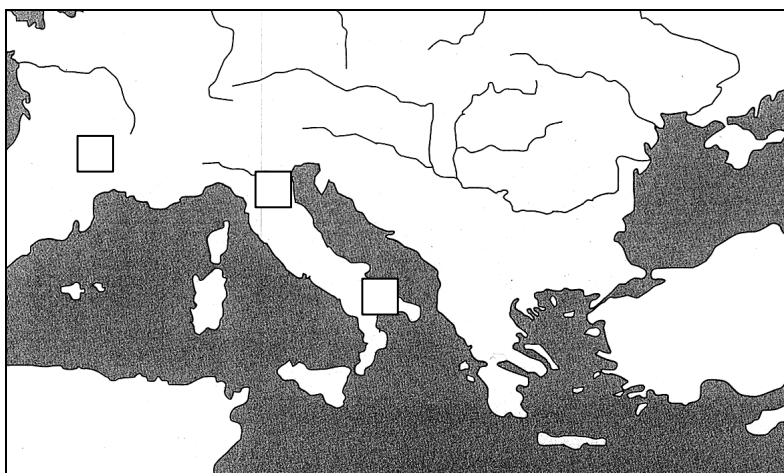
B) „Ekkor már mindenki fejveszetten próbálta menteni az életét. Hétezer ember menekült a kisebb táborba, tízezer a nagyba, mintegy kétezer magába Cannae falujába. A hagyomány szerint 45 500 gyalogos és 2 700 lovas lelte halálát; köztük a két consuli questor, továbbá huszonkilenc katonai tribunus, jó néhány volt consul, praetor és aedilis.” (Titus Livius, római történetíró)

a) Nevezze meg, kiről szól az A) forrásrészlet és a személy melyik ókori állam hadvezére volt! (Elemenként 0,5 pont.)

Név: .....

Ókori állam: .....

b) Jelölje „X” jellel a térképvázlat megfelelő négyzetében, hol zajlott a B) forrásban olvasható ütközet! (1 pont)

c) Írja le, mettől meddig tartott az a háború, melynek része volt a fenti ütközet! (Elemenként 0,5 pont.)

A háború kezdete (év): .....

A háború vége (év): .....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Karikázza be annak a meghatározásnak a betűjelét, amely a B) forrásban kiemelt consul szóra vonatkozik! (1 pont)

- A) Feladata a vagyonbecslés és a feddhetetlenség ellenőrzése volt.
- B) Feladata a piaci felügyelet, a városi rend fenntartása, a templomok gondozása volt.
- C) Feladata háború esetén a hadsereg vezetése volt.
- D) Feladata a nép (plebs) érdekeinek védelme volt.
- E) Feladata az igazságszolgáltatás irányítása volt.
- F) Feladata volt végveszély esetén intézkedni, megbízatása hat hónapig tartott.

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori művelődéssel kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

„Ahogyan mármost a szent tudomány a hit világosságán alapul, úgy a filozófia az ész természetes világosságán; ezért lehetetlen, hogy azok az állítások, amelyek a filozófiához tartoznak, ellentétesek legyenek a hittételekkel. [...] Ha pedig a filozófusok állításai között olyat találunk, ami ellentétes a hittel, az nem filozófia, hanem a filozófiának az ész hiányosságából fakadó hibás használata.”

(Aquinói Szent Tamás)

a) Saját szavaival fogalmazza meg, mi a forrás fő gondolata! Ne a forrásból idézzon! (1 pont)

.....

.....

b) Nevezze meg a fenti forráshoz kapcsolható filozófiai irányzatot! (1 pont)

.....

c) Nevezze meg, melyik ókori filozófus hatott leginkább a középkori tudományos gondolkodásra! (1 pont)

.....

d) Melyik évszázadhoz és melyik szerzetesrendhez köthető Aquinói Szent Tamás tevékenysége? Húzza alá a felsoroltak közül a megfelelő évszázadot, illetve a szerzetesrend nevét! (Elemenként 0,5 pont.)

XI. század

XIII. század

XV. század

domonkos rend

jezsuita rend

johannita rend

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**3. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatot a források és ismeretei alapján!**

a) Írja a pontozott vonalakra, hol és mikor történtek a forrásokban leírt ütközetek!
(Elemenként 0,5 pont.)

A) „Zsigmond király tehát elindult seregének hatalmas sokaságával, átkelt a Dunán, és nemcsak hogy nem félt a törökök császárától, hanem némelyek szerint a következőket mondotta: »Kell-e félnünk embertől? Hiszen ha a mérhetetlen égbolt ránk szakadna, még azt is föltartanánk, és nem esnék bajunk.« A török császár pedig, akit a mi véneink Bajazidnak hívtak, hallván, hogy a király nagy hadikészültséggel betört az országba, hasonlóképpen népe egész haderejét fegyverbe szólította, és övéi vitéz seregének közepette közeledett, hogy szembeszálljon a király hadával. [...] A magyarok közül sokan elestek, sokan fogságba jutottak. És ha a király egy hajón nem lel menedéket, akkor nem az ég – amiként állítólag a fejedelem elbizakodottságában kijelentette –, hanem az ellenség fegyveres ereje zúzta volna össze.”

(Részlet Thuróczy János krónikájából)

Helyszín: .....

Év: .....

B) „És amikor a magyarok egy bizonyos folyóhoz érkeztek, amelyet Sajónak hívnak [...] megálltak, tábornok ütöttek. [...] És mivel a víz nagy volt és mocsaras, nem volt hihető, hogy a hídon kívül bárki átkelhesse. [...] A magyarok pedig [...] azt szerették volna, hogy vereséget szenvedjen a király, és azután ők kedvesebbek legyenek neki, mert azt hitték, hogy ez a csapás csak részleges.”

(Részlet Rogerius mester *Siralmas énekéből*)

„Akkor [...] felment egy dombra [a kán], gondosan megszemlélte a magyar hadsereg egész elhelyezkedését, és visszatérve övéihez, így szólt: " Örvendezzünk társaim, mert bár nagy annak a népnek a száma, mégsem menekülnek ki kezeink közül, mert rövidlátó tanács kormányozza őket.” (Tamás, *spalatói érsek*)

Helyszín: .....

Év: .....

C) „Nem sok idő elteltével a magyarok közössége Lélt és Bulcsút Németországba küldte. [...] Éjjel-nappal zaklatták támadásaikkal a várost. Mivel váratlan rohamokkal elfoglalni nem bírták, s magukat eltökélve a külvárosból elvonulni nem akartak, Ulrich püspök és a polgárok követeket küldtek a császárhoz, sürgetve, hogy siessen a város segítségére, mert az ostromló magyarok, bár sokan vannak, nem őrzik eléggé magukat, ezért nagyon könnyen le lehet őket győzni.” (Részlet *Kézai Simon krónikájából*)

Helyszín: .....

Év: .....

D) „A magas várfalokról szerteszét a körüli réteken, síkokon számlálhatatlannak látszott az ellenséges sátrak orma. [...] Maga a császár vezérelt számos hajót, ezekkel megszállta a vár alatt folyó Duna és Száva vizét, hogy vízi úton senki sem vihetett segítséget a várba. [...] Magyarországbeli keresztet viselő számos népek is verődtek össze Kapisztrán János fráter alatt, hogy harcoljanak Krisztus nevéért.”

(Részlet Thuróczy János krónikájából)

Helyszín: .....

Év: .....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Nevezze meg, ki a B) forrásban aláhúzással jelölt király, és adja meg, mikor kezdődött uralkodása! (Elemenként 0,5 pont.)

Név:.....

Uralkodásának kezdete:.....

5 pont

4. A feladat a reformáció-ellenreformáció korszakához kapcsolódik. Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei segítségével!

a) Írja be a táblázatba a forrásokhoz köthető felekezet nevét, illetve a forrás évszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

b) Válassza ki a felsoroltak közül, és írja a táblázat utolsó oszlopába az egyes felekezetekhez kapcsolható állam nevét! (Elemenként 0,5 pont.)

Spanyolország

Svájc

Anglia

Orosz Birodalom

Forrás	Felekezet neve	Évszám	Állam
„Akik az eleve elrendelést fürkészik, az isteni bölcsesség legbelső rejtekébe hatolnak. [...] Mert nem is illő dolog, hogy az ember büntetlenül vizsgálhassa azt, amit az Isten önmagában akar elrejteni.”	A)	1536	E) .....
„Bárki, aki társaságunkban, melyet Jézusról kívánunk elnevezni, a kereszt lobogója alatt Isten harcosa kíván lenni, és csak az urat és annak földi helytartóját, a pápát akarja szolgálni, az ünnepélyes szüzességi fogadalom után lélekben legyen felkészülve arra, hogy olyan társaság tagja lesz, melynek célja a [...] keresztények hitben való megerősítése.”	B)	1540	F) .....
„Tévednek tehát mindazok a búcsúhirdetők, akik azt állítják, hogy a pápai búcsú folytán az ember minden büntetéstől megszabadul – üdvözülni.[...] Minden igaz, bűnbánó keresztyén elnyeri a büntetéstől és a büntől való teljes feloldozást, s ebből ő a bűnbocsátó cédulák nélkül is részesül.”	C)	D)	Szász Választó- fejedelemség

c) Írja le a reformáció során létrejött új felekezetek összefoglaló megnevezését! (1 pont)

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**5. A feladat a XVIII. századi Magyarországgal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatot a térkép vázlat és ismeretei segítségével!**

**a) Adjon elnevezést az A) és B) térképjeleknek! Válasszon a megadott kifejezések közül!
(Elemenként 0,5 pont.)**

vámmentesség   magas vám   alacsony vám   behozatali tilalom

A) .....   B) .....

b) Adjon elnevezést a C) térképjelnek! Válasszon a megadott kifejezések közül! (1 pont)

örökös nemesség   adózó nemesség   adómentes nemesség

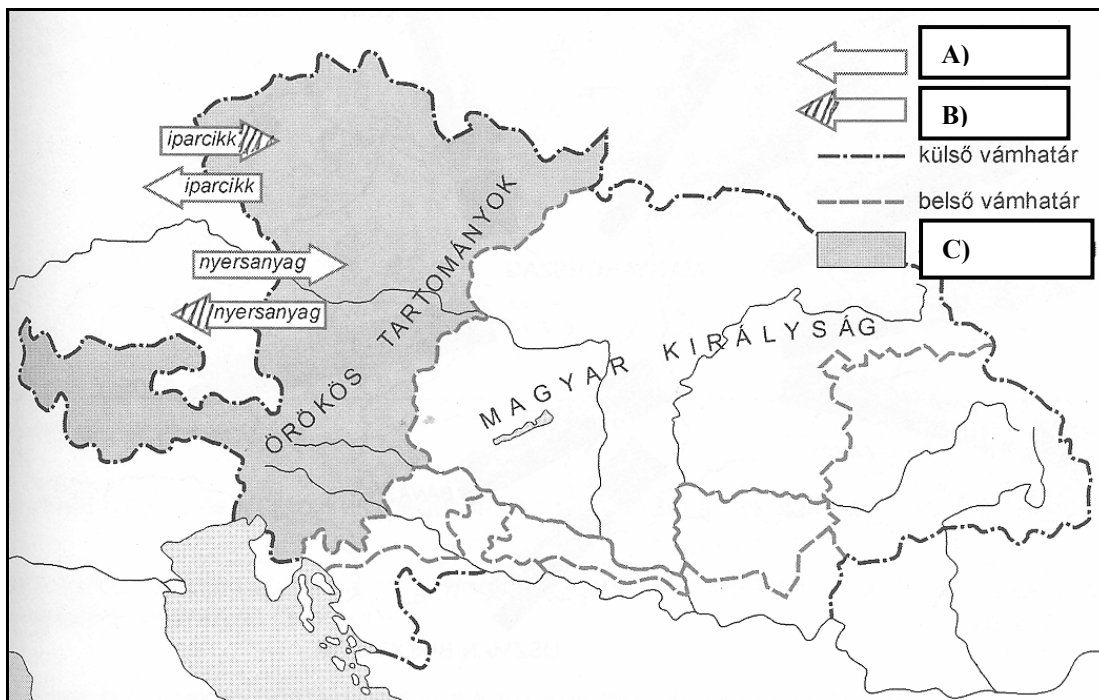
C) .....

c) Nevezze meg, melyik birodalom határait jelenti a külső vámhatár! (1 pont)

.....

d) Nevezze meg, melyik uralkodó rendeletét szemlélteti a térkép vázlat! (1 pont)

.....

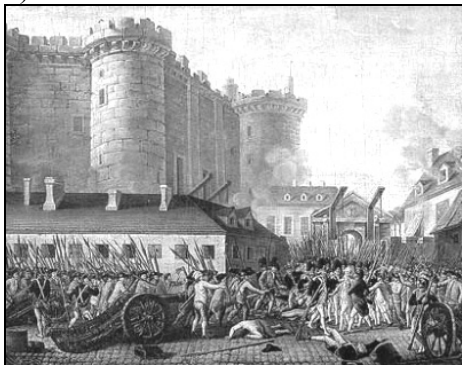
4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A feladat a XVIII–XIX. századi Franciaország történelméhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Párosítsa a képeket a történelmi eseményekhez! Írja a képek betűjelét a hozzájuk tartozó eseményekhez!

A)

B)

C)

D)

	Krími háború	Francia-porosz háború, 1870	Francia forradalom, 1789	Oroszországi hadjárat
Képek betűjele				

b) Nevezze meg, ki volt az események idején Franciaország államfője!

Krími háború:

.....

Francia forradalom, 1789:

.....

Francia-porosz háború, 1870:

.....

Oroszországi hadjárat:

.....

c) Nevezze meg, mely területekre vonatkozik az alábbi meghatározás!

Franciaország két – többségében – német nyelvű északkeleti régiója. A területek székhelyei: Strasbourg és Metz. A német egység megvalósulásakor e területeket Franciaország elveszítette, de később visszaszerezte.

A területek neve: .....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Írja le, melyik állammal vívott küzdelemben veszítette el Franciaország a c) feladatrészben meghatározott területeket!

Az állam neve: .....

5 pont	
--------	--

7. A feladat a XIX. századi magyar történelemhez kapcsolódik.

Döntse el az áprilisi törvényekre vonatkozó állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Jelölje választát „X” jellel a megfelelő oszlopban! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A törvények eltörölték a cenzúrát.		
b) Magyarország államformája köztársaság lett.		
c) A Birodalmon kívüli területekhez fűződő kapcsolatok intézését a törvények az önálló magyar külügyminisztérium hatáskörébe rendelték.		
d) A törvények bevezették az egyházi tizedet.		
e) Az áprilisi törvényt Ferenc József szentesítette 1848. április 11-én.		
f) Az országgyűlés – a törvények alapján – Pesten tartja üléseit.		
g) A törvények bevezették Magyarországon az általános választójogot.		
h) A törvények kimondták a független, felelős magyar végrehajtó hatalom létrehozását.		

4 pont	
--------	--

8. A feladat a XX. századi egyetemes történelemhez kapcsolódik.

Írja a meghatározások mellé a megfelelő történelmi szakkifejezést!

(Elemenként 0,5 pont.)

Meghatározás	Szakkifejezés
a) Kényszermunkatáborok rendszere a sztálini Szovjetunióban (orosz mozaikszó).	
b) A kommunista kelet-európai országokat és a demokratikus nyugat-európai országokat elválasztó határ. A kifejezést ilyen értelemben először W. Churchill használta Fultoni beszédében.	
c) Zsidók számára elkülönített lakónegyed, városrész.	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

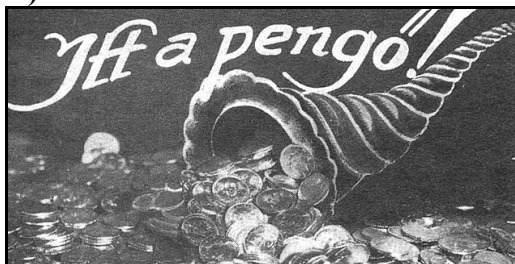
d) A szovjet-amerikai és a nemzetközi politikai viszony javulása, a hatvanas évek második és a hetvenes évek első felében.	
e) Főleg a zsidóságot sújtó módszeres népiirtás. Szó szerint: „égő áldozat”.	
f) Egyes személyek vagy csoportok kijelölt helyre hurcolása, erőszakos telepítése, száműzése.	

3 pont

9. A feladat a két világháború közötti magyar történelemhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

a) Tegye időrendbe az alábbi forrásokban látható, olvasható eseményeket a betűjelek beírásával! Kezdje a legkorábbival! (Helyes sorrend: 1 pont.)

A)

Korabeli plakát

B) „Így beszélt a néphez: »Évszázados igazságtalanságot jöttünk jóvátenni. Alapkövét rakjuk most le annak a demokratikus birtokreformnak, melyet a nép akaratóból alakult kormány készített a nép számára. Ez a nap egyúttal ünnepe az új Magyarországnak, mert a feudális Magyarország utolsó maradványait temetjük el. Ezen az új, független, demokratikus, szociális intézményekkel telített Magyarországon azé lesz a föld, aki dolgozik.« [...] A kápolnai mező a boldog emberek mezője volt.” (Krédy Gyula író cikkéből)

C) „Arról van szó, hogy Magyarország elveszítse területének kétharmad és népességének majdnem kétharmad részét, és hogy a megmaradt Magyarországtól a gazdasági fejlődés majdnem összes feltételei megvonassanak.” (Apponyi Albert beszéde a párizsi békekonferencián)

D) „A köztulajdonba átvett üzemeket a szociális termelési népbiztosság által kinevezett termelési biztosok vezetik. [...] A termelési biztos a proletárság összességének képviselője abban az üzemben, amelynek élére állították.” (A Forradalmi Kormányzótanács rendeletéből)

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Melyik forrással hozható kapcsolatba a bethleni konszolidáció fogalma? Írja a forrás betűjelét a pontozott vonalra!

Forrás betűjele: ..... (0,5 pont)

c) Nevezze meg, kinek a beszédét idézi Krúdy Gyula! (1 pont)

.....

d) Mi volt a B) forrásban idézett politikus által betöltött legmagasabb pozíció? (0,5 pont)

.....

3 pont	
--------	--

10. A feladat a XX. századi magyar történelemhez kapcsolódik.

Párosítsa az egyes forrásokat a hozzájuk tartozó személynévvel, politikai funkcióval és képpel! Válasszon a felsorolt nevek és politikai funkciók közül! A képekhez segítségül odaírtuk a felvétel időpontját. (Két név és egy politikai funkció kimarad!) (Soranként 1 pont.)

Források:

A) „Magyarország szürke volt. Sötét, lepusztult, szomorú ország, de az ötvenes évek csengőfrásza elmúlt, és ezt az emberek visszavonhatatlannak érezték. Hinni akartak a [...] szép szavaknak, s számos okuk volt rá, hogy higgyenek is. [...] A lakáshoz jutást a panellakások számának (és a lakásállományon belüli arányának) növekedése biztosította.” (Kozák Gyula, történész)

B) „A júniusi határozat »végrehajtása« során a mezőgazdaság megkülönböztetett figyelemben részesült. Néhány hónap alatt intézkedések sokasága született. Már július közepén 10%-kal csökkentették a tsz-ek beadási kötelezettségét. [...] A bekövetkezett változások nyomán javult a lakosság közhangulata, megélénkült vásárlási kedve, lehetőséget láttak arra, hogy a nagyon nehéz esztendőök után pótoljanak bizonyos égető szükségleteket. A kormányzat megszüntette a rendőrhatalom alá helyezést és feloszlatta az internálótáborokat, valamint feloldotta a fővárosból – és a vidéki városokból – kitelepített »osztályidegen« személyek kényszerlakóhelyhez kötöttségét, és eltörölte a rendőrbíráskodás intézményét.” (Izsák Lajos, történész)

C) „A tabuk megszűnése és az értékek sokfélesége minden művészeti ágra felszabadítólag hatott. [...] A jövedelmek csökkenése és a kulturális szféra piacosítása jelentősen átalakította az emberek művelődési szokásait. [...] A könyv, az újság, a mozi és a színház helyébe egyre inkább a sokcsatornás [...] tévé és a videó lépett.” (Romsics Ignác, történész)

D) „Ebben a »mindenki gyanús« rendszerben az [...] Államvédelmi Hatóság játszotta a hivatásos, intézményesített hóhér szerepét. [...] Ha valakit »ellenségé« nyilvánítottak, akkor nem csupán őt sújtotta a – perbeli bizonyítást is nélkülöző – eljárás, hanem családtagja, munkatársa, barátja is »büntárssá« válhatott, nevezett ellenség mivoltának fel nem ismeréséért és fel nem jelentéséért.” (Gyarmati György, történész)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Személynevek:

Kádár János, Horthy Miklós, Nagy Imre, Göncz Árpád, Bethlen István, Rákosi Mátyás

Politikai funkciók:

földművelésügyi miniszter, köztársasági elnök, MDF főtitkára, MDP főtitkára, MSZMP KB első titkára

Képek:

<p>1.</p> <p>1990</p>	<p>2.</p> <p>1953</p>
<p>3.</p> <p>1952</p>	<p>4.</p> <p>1957</p>

Forrás betűjele	A forrásokban leírt időszakhoz kapcsolható személy	A személy által viselt politikai funkció	A kép sorszáma
A)			
B)			
C)			
D)			

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. A feladat a XX. század végi Közép- és Kelet-Európa történelmével kapcsolatos. Válaszoljon a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Nevezze meg, mely államokra vonatkoznak a forrásrészletek! Írja az ország nevét a források alatti pontozott vonalra!

A) „Az új belpolitikai és nemzetközi erőviszonyok közepette nem lehetett megújítani azt a sajátos kettős egyetértést, amely lehetővé tette 1918-ban [...] létrehozását, illetve 1945-ben a felújítását. Akkoriban létezett egy külső egyetértés: a világháborúk győztesei az európai államrend szerves részének tekintették, [...] ezért mindkét szorgalmazták a létrehozását. Volt továbbá egy belső [...] egyetértés 1918-ban és 1945-ben arról, hogy mindannyiuknak szükségük van [az] integrációra. Ez az elképzelés egyrészt a hajdani közös identitáson [...] alapult, másrészt azon, hogy a 20. századi európai történelem nagy fordulópontjai a délszláv népeket ismétlődően politikai érdekközösségbe tömörítették.” (Juhász József, történész)

Ország neve: .....

B) „Összeomlása után [...] az Egyesült Államoknak olyan konfliktuskezeléseket kellett vállalnia, például a Balkánon, ahol a megelőző fél évszázadban gyakorlatilag elképzelhetetlen lett volna az amerikai katonai beavatkozás. [...] Eltűnése után [...] a »szuperhatalmak« elleni düh és elkeseredés fokozatosan kizárólag az Egyesült Államokra összpontosult.” (Magyarics Tamás, történész, külpolitikai szakértő)

Ország neve: .....

C) „1990-ben [...] ez az államalakulat már anakronizmus volt, már régen nem létező veszélyekkel szembeni védelmi közösség. [...] A két nemzet kölcsönösen akadályozta egymást a szabad és ésszerű politika gyakorlásában. [...] 1992 őszére a szabad választásokból született [két bizottság] kidolgozta az államszövetség szétválásának »menetrendjét« és a két állam egymás mellett élését szabályozó egyezségek egész sorát. A szétválás folyamatára az alkotmányos többség áldását adta a szövetségi parlamentben.” (Bohumil Doležal, politológus)

Ország neve: .....

b) Nevezze meg, melyik politikus tevékenységéhez köthető az alábbi forrásrészlet!

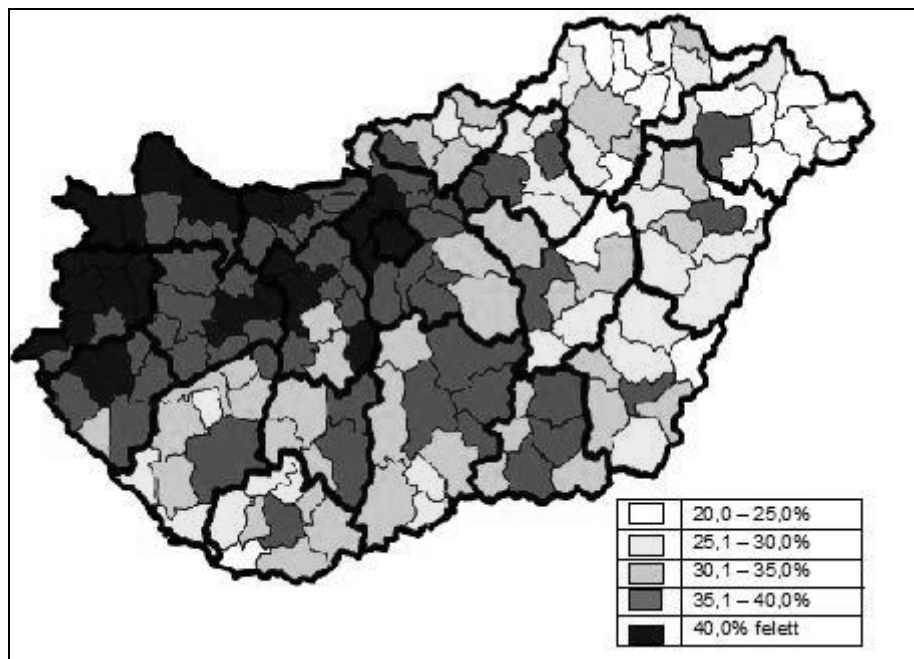
„Amikor 1986-ban a még friss, magabiztos, vállalkozó kedvű [...] reformcsapat meghirdette a »gyorsítás programját, aligha gondolta volna, hogy csak a rendszer széthullását gyorsítja föl, méghozzá annyira, hogy előbb-utóbb elveszti uralmát a folyamatok fölött. A peresztrojka [átépítés] [...] lényegében ideológiai kurzusváltást, s nem gazdasági rendszerváltást hajtott végre vagy indított el. [...] Mindenesetre 1989-re már nem csupán a régi rendszer volt válságban, hanem a megújítására képtelen »peresztrojka«, vagyis a szovjet rendszer szovjet típusú reformjának [...] modellje is.” (Szilágyi Ákos, esztéta)

Név: .....

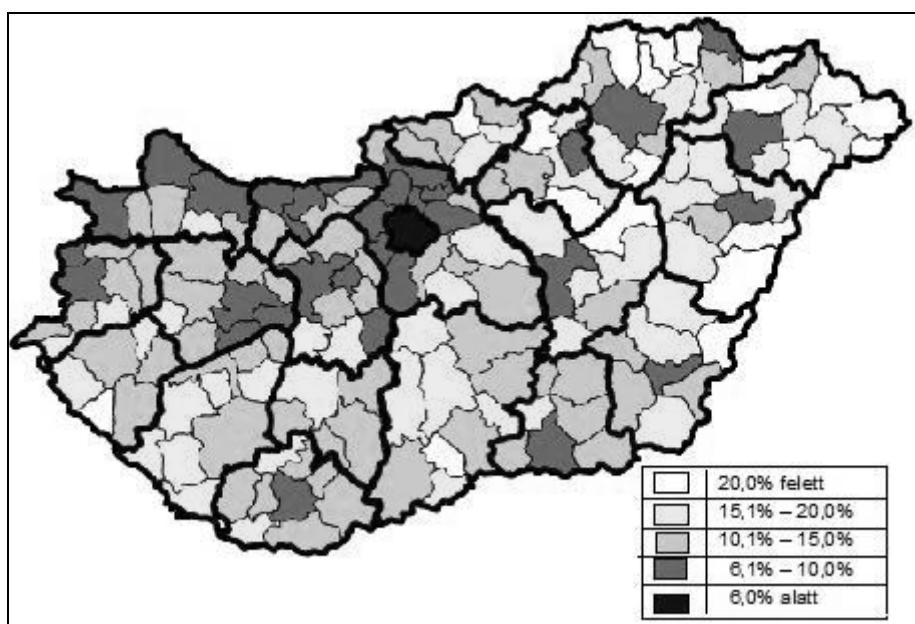
2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**12. A feladat az 1990 utáni magyar társadalommal kapcsolatos.
Válaszoljon az ábrákhoz kapcsolódó kérdésekre!**

A foglalkoztatottság aránya kistérségenként (Forrás: vetesforgo.hu)

A nyolc általánost el nem végzettek aránya kistérségenként (Forrás: vetesforgo.hu)

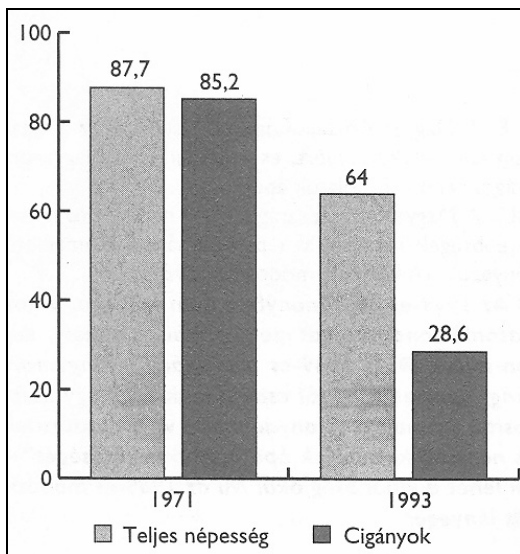
a) Fogalmazza meg a két térkép adatai közötti összefüggést! (0,5 pont)

.....

b) Hol a legnagyobb a nyolc általánost végzettek aránya? (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Az aktív keresők százalékos aránya a 15-59 éves férfiak között

c) Ismeretei alapján említse két olyan tényezőt, amely magyarázza a fenti diagram 1993-ra vonatkozó változásait! (Elemenként 0,5 pont.)

Egyik tényező: .....

Másik tényező: .....

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Egyszerű, rövid feladatok	maximális pontszám	elért pontszám
1. Ókori Róma	4	
2. Középkori művelődés	4	
3. Középkori magyar hadtörténet	5	
4. Reformáció-ellenreformáció	4	
5. XVIII. századi Magyarország	4	
6. XVIII–XIX. századi Franciaország	5	
7. Áprilisi törvények	4	
8. XX. századi egyetemes történelem	3	
9. A két világháború közötti Magyarország	3	
10. XX. századi magyar politikusok	4	
11. Közép- és Kelet-Európa a XX. században	2	
12. A magyar társadalom 1990 után	2	
Összesen	44	

_____
javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

_____
javító tanár

_____
jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. október 17.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2012. október 17. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Görög hitvilág	rövid
	14.	XIV. Lajos	hosszú
	15.	A XIX. századi liberalizmus	rövid
	16.	A fejlődő országok problémái	hosszú
Magyar történelem	17.	Károly Róbert gazdasági reformjai	rövid
	18.	Luxemburgi Zsigmond külpolitikája	hosszú
	19.	A svábok betelepítése	rövid
	20.	A dualizmus kori társadalom	hosszú
	21.	Az 1920-as évek kultúrpolitikája	rövid
	22.	Gazdasági rendszerváltás	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat az ókori görög történelemmel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az ókori görög istenvilág és kultuszok legfontosabb jellemzőit!

„Háromszáz évig szerették egymást Zeusz és Héra, amíg egymáséi lehetek; az ő gyermekeik voltak Árész, a háború istene, Hébé, az ifjúság istennője, valamint Eileithüia, aki az újszülötteket segítette világra. Héra hú feleség volt, s féltékenyen nézte, ha Zeusz más istennőket vagy éppen halandó leányokat ajándékozott meg szerelmével. Zeusz és Démétér leánya volt Perszephoné, de Démétér, a termékeny anyaföld istennője, a halandó Iasziónnal is ölekezett a barázdák között, s ekkor az istennő halandó szerelmesét a féltékeny Zeusz villáma sújtotta halálra. Démétér és Iaszión fiát, Plutoszt, a Gazdagságot azonban saját leánya, Eiréné, a Béke nevelésére bízta Zeusz, s a bőségszaruval ajándékozta meg.” (*Trencsényi-Waldapfel Imre: Istenek születése*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

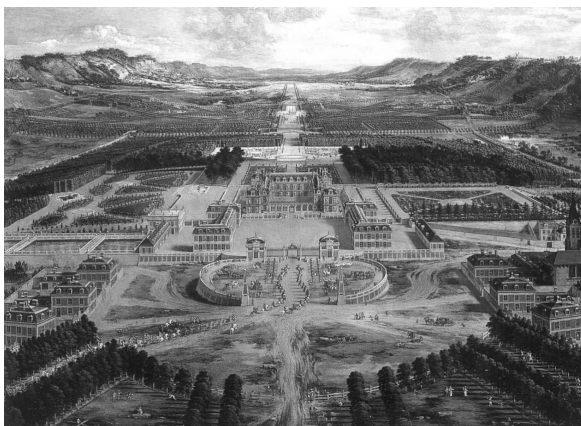
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
		Osztószám 4
Vizsgapont	7	

14. A feladat Franciaország kora újkori történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével az abszolutista kormányzás elméleti alapjait és gyakorlati megvalósulását XIV. Lajos uralkodása alatt!

„Az egyeduralom a kormányzás leggyakoribb, legrégebbi s legtermészetesebb formája. [...] Láttuk azt is, hogy az államforma alapjául és mintájául az atyai hatalom szolgált, azaz az emberi természet. [...] A királyi hatalom először szent, másodsor atyai, harmadszor korlátlan, negyedszer alá van vetve az ész uralmának. A fejedelmek tehát mint Isten földi szolgálói és helytartói működnek, ő általuk gyakorolja az Úr a hatalmát. Ezért láttuk, hogy a királyi szék nem egy embernek, hanem Istennek a trónja. [...] Hogy ezt a kifejezést [„korlátlan”] gyűlöltté és tűrhetetlenné tegyék, sokan igyekeznek összekeverni a korlátlan kormányformát az önkényesssel; pedig e kettőt határozottan meg kell különböztetni egymástól. [...] E korlátlan hatalom nélkül [a fejedelem] nem teheti meg a jót, s nem nyomhatja el a rosszat. [...] Csak Isten bírálhatja felül ítéleteiket, személyüket. Innen van, hogy azt, aki nem akar engedelmeskedni a fejedelemnek, nem utasítják más ítélőszék elé, hanem irgalmatlanul halálra ítélik, mint a köznyugalom s az emberi társadalom ellenségét.”
(Jacques-Bénigne Bossuet püspök, teológus írása tanítványának, a francia trónörökösnek, 1680 körül)

A versailles-i kastély

Az 1670 és 1720 között Franciaországból elmenekült hugenották [francia kálvinisták] száma a befogadó országok szerint (becsült adatok)

Hollandia	50-100 ezer
Anglia	40 ezer
Német-római Császárság (főként Poroszország)	40 ezer
Svájc	20 ezer
Egyéb	10 ezer
Összesen	160-210 ezer

(Franciaország teljes lakossága ekkor kb. 16-18 millió fő lehetett.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

15. A feladat a XIX. századi eszmékkel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei alapján a XIX. századi liberalizmus jellemző vonásait, keletkezésének körülményeit!

„Hasznos az, ha eltérő nézetek léteznek, s az is hasznos, ha vannak eltérő élettapasztalatok, ha szabad teret kapnak a legkülönbözőbb jellemek, míg másoknak nem ártanak, ha mindenki a gyakorlatban próbálja ki a különböző életformák értékét. [...] Ott, ahol nem az emberek saját jelleme, hanem a hagyományok vagy más emberek szokásai szabályozzák a viselkedést, hiányzik az emberi boldogság egyik lényeges összetevője, mely egyben a társadalmi haladás legfontosabb összetevője is. [...]

Apám bizalma az észnek az emberekre gyakorolt befolyásában oly nagy volt, hogy úgy érezte: minden meg lenne nyerve, ha az egész lakosság olvasni tudna, ha mindenfajta véleményt megismerhetne szóban vagy írásban, és ha szavazással választhatná meg a törvényhozó testületet, s ezáltal érvényesíthetné kialakított véleményét. [...]

A kormány hatalmának minden szükségtelen növekedése nagyon káros. Minden funkció, melyet hozzáadnak a kormány által már gyakoroltakhoz, csak növeli az emberek reményeire és aggodalmaira tett befolyását, egyre inkább a maga vagy az ő tisztére pályázó pártok tényérnyalójává teszi a közösség tevékenyebb és becsvágyóbb részét. [...]

A férj szinte zsarnoki hatalmáról felesége felett nem kell itt hosszasan beszélnünk,

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

„mivel a szörnyűség teljes megszüntetéséhez semmi többre nem lenne szükség, mint hogy a feleség ugyanazokkal a jogokkal rendelkezzen, mint bárki más.” (J. S. Mill, XIX. századi gondolkodó írásaiból)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

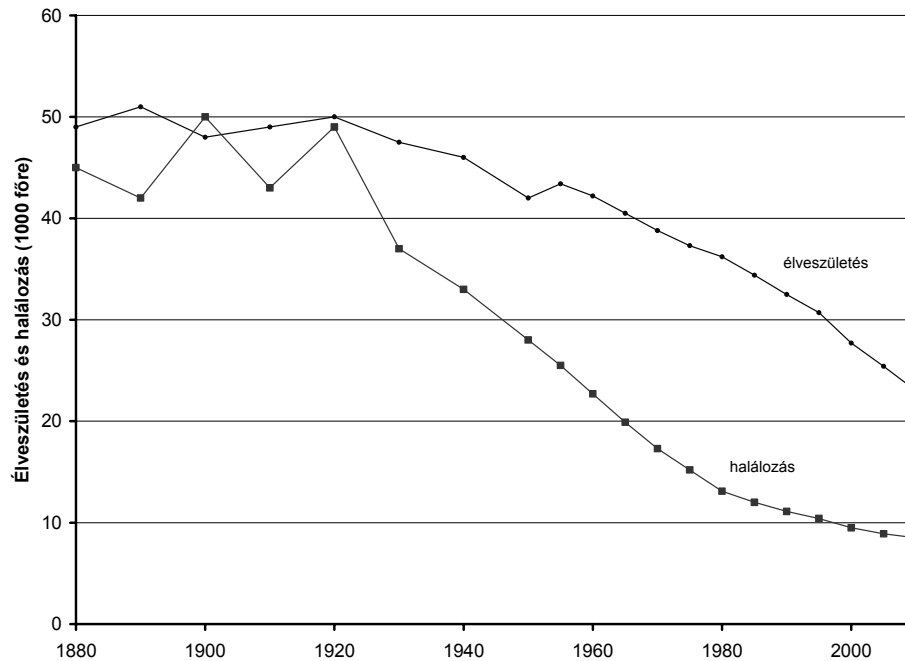
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizgapont	7	

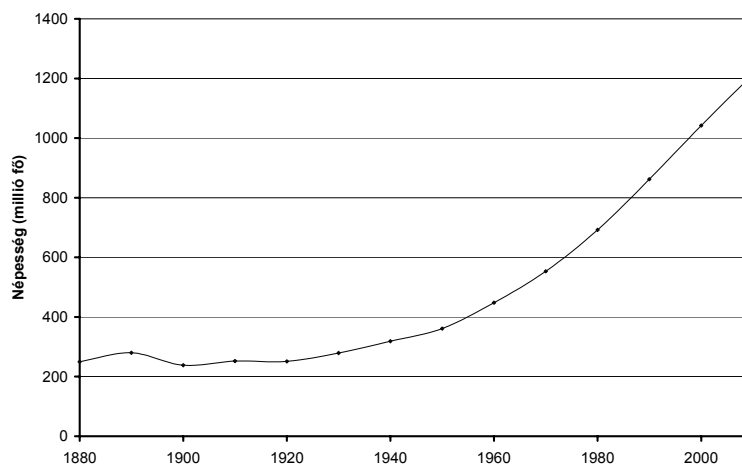
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat a fejlődő országokkal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a népességrobbanás okait, összetevőit és globális hatását! Ismertesse, milyen problémák jelentkeznek a fejlődő világban a túlnépesedéssel összefüggésben! Válaszában India helyzetének bemutatására koncentráljon! (A feladatban az Európai Unió adatai csak az összehasonlíthatóság érdekében szerepelnek.)

*Az éves születések és halálozások arányának alakulása Indiában 1880 és 2010 között
(Az Európai Unióban 2010-es becslést alapján az 1000 főre jutó éves születések
átlagos száma 9,83, a halálozásoké 10,33 volt.)*

A népesség számának változása Indiában 1880 és 2010 között

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei alapján Károly Róbertnek a kincstári bevételek növelésére tett erőfeszítéseit és azok hatását! *Használja a középkori történelmi atlaszt!*

„Károly, Isten kegyelméből Magyarország királya, a királyságunkon áthaladó kereskedőknek egyetemlegesen és egyenként üdvözetünket kedvezésünkkel [küldjük]. Ezen levelünk tartalmával kijelentjük nektek, hogy királyságunk egészén átmenve javaitokkal és áruitokkal az elődeink által jóváhagyott szokás szerint kötelező vámot megfizetvén és megfizetvén a harmincadot várunknál, amelyet a Száva kikötőjében építettünk, szabadon és biztonságosan közlekedjete bejöveteletekkor és távozásotokkor.” *(Károly Róbert okleveléből)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Mivel azt akarjuk, hogy [...] nagyobb számban kibocsátandó ezen mostani pénzünk egész országunkban változatlanul állandó forgalomban maradjon, és azt elárassza, s hogy kamaráink tavalyi, tavalyelőtti és a négy évvel ezelőtt kibocsátott dénárjai ugyanezen újakkal együtt, egyidejűleg legyenek forgalomban, s azokat emezekkel egyformán fogadják el, [...] elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni, [...] kivévén a mi királyi és királynéi szolgálóinkat, [...] kivévén továbbá az egyházakat, városokat vagy másokat, akik nyilvánvaló kiváltságot, szabadságot élveznek, a kirovás megtörténte után 15 napon belül 18 dénárt a kamarák ispánjának a kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”

(Károly Róbert rendeletéből)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

18. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei alapján Luxemburgi Zsigmond külpolitikáját, és értékelje ennek eredményességét! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Ezer francia lovag a hozzájuk csatlakozott könnyű lovasokon kívül [...] Magyarországra mentek, Zsigmond királlyal egyesültek és [...] nagy hatalommal Szerbián vonultak át. Nikápolyt körülzárták és ostromolták [...]. A török [...] könnyűlovassága, hogy a helyzetet kipuhatolja, előreszárguldozott, mire a franciák, kik az előhadat képezték, őket megverték s kard élére hányták. Erre nagyban elbizakodtak, így szólván: »törjünk előre, mert Isten kezünkbe adta őket!« Nem hallgattak az intők szavára, hogy várják be Zsigmondot a magyarok, németek s szerbek seregével.” (József há-Kóhen korabeli leírása a nikápolyi csatáról)

„Ezenfelül felségünk mondott főpapjainkkal, báróinkkal és országlakóinkkal elhatározta és megállapította, hogy az országszerte hirdetett közönséges hadjárat alkalmával, az egyes bárók, előkelők és birtokos nemesek maguk személyesen megjelenvén, az ország mindenik közönséges hadjáratára uradalmaik mennyiségéhez képest állítsanak katonákat: tudniillik minden harminchárom jobbágy után [...] egy tegzes lovas; száz után pedig hármat, és így következetesen akárhány jobbágyuk van, minden további száz után három-három tegzes lovas, akiknek tudniillik legalábbis íjaik, tegzeik, kardjaik és csákányaik vannak, s akik a harcra képesek és alkalmasak.” (Zsigmond 1435. évi első dekrétumából)

„Zsigmond király pedig, azért is, mert ráruházott királyi tisztségénél fogva is köteles volt megvédelmezni a katolikus vallást, de elsősorban azért, mivel a husziták nagy haddá tömörülve pusztították az ő szülőföldjét, és tűzzel-vassal kegyetlenül harcoltak a szektájukhoz nem tartozók ellen [...], egyetemes zsinati határozattal óhajtotta elfojtani a vést, és összehívatta a keresztény vallás híres egyetemes zsinatát, a konstanzit. A zsinaton az említett Husz Jánost és tanítványát, Jeromost, az eretnenség fejeit, tanaikkal együtt bűnösnek találták, és tűzhalállal megsemmisítették.” (Thuróczy János krónikájából, 1487)

„A legsürgetőbb teendő természetesen az 1378 óta tartó nagy egyházszakadás megszüntetése volt. Amíg ez fennállt, [...] szóba sem jöhetett egy újabb törökellenes nemzetközi összefogás megszervezése. Ekkoriban már Európa-szerte általános volt a

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat a XVIII. századi Magyarország népességével kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a németek (svábok) Magyarországra történő betelepítésének jellemző vonásait, és tárja fel okait! Válaszában röviden utaljon arra is, milyen demográfiai és etnikai változásokhoz járult hozzá a németek betelepítése! Használja a középkorai történelmi atlaszt!

„Alulírott, tanúsítom, hogy miután néhány német család a nagyfejedelmi károlyfalvi uradalomban, Patakon letelepedni szándékozott, Patakra érkeztek, és számukra berendeztünk egy falut, amely Karlldorf, vagy magyarul Károlyfalva nevet kapta, velük a következő szerződésre léptünk.

1. Az uradalom a Károlyfalvába települőknek elegendő földet, rétet, kertet és szőlőskertet jelöl ki. Az építkezéshez fát a közelben lévő erdőből térítés nélkül kapnak. [...] Mivel:

3. Nem lehetnek mindnyájan azon állapotban, hogy egész telket műveljenek, ezért háromféle telket mérnek ki: negyed-, fél- és egész telkeket. Egy egész telkes gazda gabonából 45 pozsonyi mérőt vehet, és arányosan a fél és negyed telkes gazdák is.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

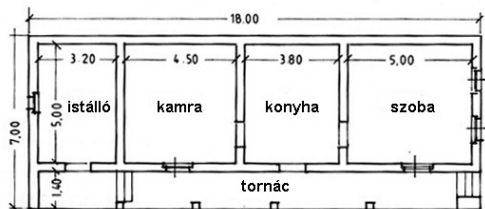
A belső telek 12 öl széles és 60 öl hosszúságú, s ez mentes lesz mindenféle tizedtől.
Lényeges:

4. Az uradalom részéről 3 évig, az ország részéről pedig 10 évig lesznek adómentesek. Függetlenül a telek nagyságától ez alatt az idő alatt sem katonát beszállásolni, sem forspontozni nem köteleztetnek. [...]

Patak, 1752. június 12.

Trautson herceg regéci és sárospataki uradalmának teljhatalmú megbízottja:
báró Karl Dujardin.”

(Szerződés Trautson herceg jószágkormányzója és a herceg németországi birtokairól betelepített németek közt)

A bécsi udvar egyik mérnöke által tervezett ún. „sváb ház” a Temes megyei Szabadfalun (Freidorf)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a dualizmus kori magyar társadalommal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei alapján a nagybirtokos arisztokrácia és a nagypolgárság legfontosabb jellemzőit! Válaszában térjen ki gazdasági, társadalmi, politikai szerepükre is!

A nagybirtok szerepe a mezőgazdaság üzemstruktúrájában 1895-ben				
	Gazdaságok száma	Az összes gazdaság százalékában	Gazdaságok területe (kataszteri hold)	Az összes birtokterület százalékában
1000 hold feletti birtok	3 768	0,2	11 901 380	32,3

„A napóleoni időkben épített nagy, dór oszlopos, világossárga főtí kastély, s benne a nyolcvanezer kötetes könyvtár, amelyet József ükapám és fia, István gyűjtöttek össze, a mahagóni könyvespolcokkal, karzatokkal és csigalépcsővel, stukkós mennyezettel és kandallóival, háromszáz holdas parkjával és tavával olyan aranyketrec volt, amely előkelő elzártágban tartott bennünket a külvilágtól.

Nekünk, gyerekeknek szigorúan tilos volt kilépni a park területéről, amely, igaz, elég nagy volt ahhoz, hogy egy fiú barangolhasson benne. A falu már *terra incognita*-nak [ismeretlen földnek] számított. Még a falusi notabilitások [előkelőségek] gyermekeivel sem volt szabad találkozunk.” (gróf Károlyi Mihály)

„A fekvése szerint első palota-bérház [a Sugárúton, majd Andrássy úton] Saxlehner Andrásé volt. [...] Az első emeletet foglalta el Saxlehner lakása. A Sugárút felé öt szoba nyílt, mögöttük az udvarra a hatalmas ebédlő és még egy szoba. A lakáshoz tartozott még a Két szerecsen utcára nyíló ablakokkal további három szoba. Külön bejárattal, szintén a mellékutcai szárnyban kapott helyet a Saxlehner cég irodája. A lakás helyiségei tágasak voltak. [...] A felsőbbemeleti lakások természetesen kisebbek voltak, de nem kicsik. [...] Mindegyik lakáshoz tartozott fürdőszoba is. [...]

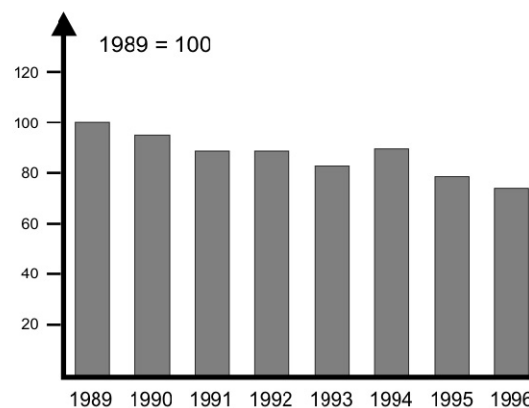
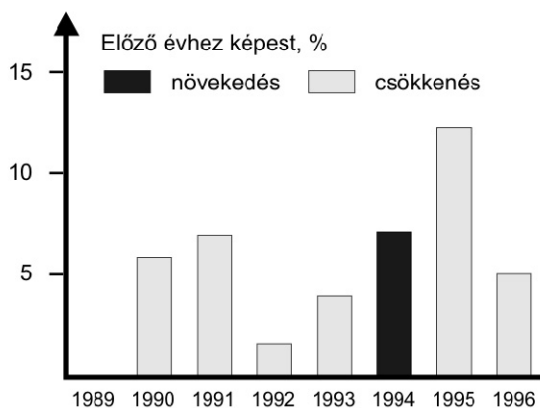

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

22. A feladat a rendszerváltás utáni Magyarországra vonatkozik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei alapján a rendszerváltás jellemző gazdasági következményeit, vázolja a gazdasági átalakulás hátterét, főbb következményeit!
Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

A nemzeti össztermék eredete (%)			
Év	Külföldi tulajdon	Belföldi magántulajdon	Köztulajdon
1990	1	23	76
1995	14	49	37
1998	26	51	23

Néhány alapvető termék és szolgáltatás ára (Ft)		
Megnevezés	1989	1995
Kenyér, kg	15,00	72,40
Pasztöröztött tej, liter	12,80	55,20
Fehér asztali bor, liter	48,00	110,00
Vízdíj, m ³ (Budapesten)	1,20	39,80
Autóbusz vonaljegy (Budapesten)	6,0	34,10

Reálkereset-változás Magyarországon 1989 - 1996

(1989=100)

(reálkereset = a jövedelmekből az adott árak mellett vásárolható javak mennyisége, a jövedelem értéke)

„A KGST összeomlása, majd 1991-es megszűnése nagyarányú piacvesztést eredményezett. Ez nemcsak az addigi exportörököt, hanem azok beszállítóit is tönkretette. [...] Az 1970-es években a magyar export-import forgalom több mint 35 százaléka bonyolódott a Szovjetunióval. [...] 1989-től ez rohamosan csökkent, s néhány év alatt 10 százalék alá csökkent. [...] Az ország legfontosabb külkereskedelmi partnerévé [...] az egyesült Németország vált. Az ezredforduló idején ide irányult kivitelünk közel 40 százaléka, míg behozatalunk 30 százalékát biztosították német vállalatok.” (Romsics Ignác, történész)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	44	
II. Szöveges kifejtendő feladatok		
13. Görög hitvilág	7	
14. XIV. Lajos	16	
15. A XIX. századi liberalizmus	7	
16. A fejlődő országok problémái	16	
17. Károly Róbert gazdasági reformjai	7	
18. Luxemburgi Zsigmond külpolitikája	16	
19. A svábok betelepítése	7	
20. A dualizmus kori társadalom	16	
21. Az 1920-as évek kultúrpolitikája	7	
22. Gazdasági rendszerváltás	16	
II. Szöveges kifejtendő feladatok	46	
I. + II. összesen Az írásbeli vizsgarész pontszáma	90	

---

 javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

---

 javító tanár

---

 jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....